

LOKALE INCLUSIE AGENDA 2020

Iedereen doet mee in West Betuwe

VOORWOORD COLLEGE

“

Inclusie begint met iedereen respecteren.

We gaan hierbij niet iedereen apart benoemen, iedereen mag en moet kunnen meedoen in onze, of anders gezegd, in zijn of haar sociale samenleving.

Iedereen heeft hierbij het recht op zijn eigen sociale omgeving.

Geredeneerd vanuit het VN verdrag handicap, stellen we ook dat iedereen, met of zonder beperking, elkaar respecteert en elkaar helpt waar redelijkerwijs mogelijk, zodat iedereen mee kan doen in de genoemde sociale samenleving.

In dit laatste zien wij onze opdracht om te komen tot een Lokale Inclusie Agenda en daarbij mogelijke maatregelen. Net zoals de samenleving constant in beweging is, zal ook deze Lokale Inclusie Agenda nu geen eindpunt hebben, maar regelmatig geactualiseerd worden.

Speciaal willen we onze inwoners bedanken die ons geholpen hebben bij de voorbereiding van deze Lokale Inclusie Agenda.

November 2020

“

Inhoud

VOORWOORD COLLEGE	2
VOORAF	4
Waarom maken we een Lokale Inclusie Agenda?.....	4
Voor wie doen we het?	4
Maar wat is nu een Lokale Inclusie Agenda?	5
...en als er een Lokale Inclusie Agenda is, wie voert die dan uit?	6
Is dit eenmalig?	7
Maar er is toch al heel veel op het gebied van Inclusie? Ik zie niet alles terug in de agenda!	7
Wat zijn de agendapunten.	8
DE AGENDAPUNTEN:.....	8
1 Inclusie bij elk beleidsonderwerp meenemen.	8
2 Participatie doen we: “Niets over ons zonder ons”	9
3 Inclusie is een aandachtspunt bij de uitwerking van de Kernagenda’s.....	9
4 Armoede sluit mensen uit. Dat willen we voorkomen.....	9
5 Iedereen moet veilig aan het verkeer deel kunnen nemen.	9
6 Bewustwording bevorderen.....	10
7 Veilige toegankelijkheid bevordert meedoen.....	10
8 Discriminatie en Inclusie gaan niet samen.....	10
9 Beperking mag geen belemmering zijn voor werk.....	11
10 Actuele sociale kaart	12
11 Stimuleren informatievoorziening ter ondersteuning van belemmeringen	12
12 Maak communicatie beter bruikbaar voor mensen met een beperking	12
13 Sport en bewegen: Iedereen moet mee kunnen doen.	13
14 Verkiezingen	13
15 Stimuleren ontplooiingsmogelijkheden	14
Organisatorische en Financiële aspecten.....	14
Daadwerkelijke maatregelen	14
Actualisatie	15
bijlage:	15

VOORAF

Waarom maken we een Lokale Inclusie Agenda?

Omdat we het willen en ook omdat het moet. Het moet omdat Nederland het VN Verdrag handicap heeft geratificeerd. Hier vloeit onder andere uit voort dat er een Lokale Inclusie Agenda moet komen. We willen het vooral, omdat we het belangrijk vinden dat iedereen mee kan doen in de maatschappij. De Lokale Inclusie Agenda is daarbij één van de hulpmiddelen.

Inclusie is een breed begrip. Er valt heel veel onder. Iedereen kan en mag meedoen in de maatschappij. Een beperking op zich mag hiervoor geen belemmering zijn. Dit is geen wens, maar op basis van het VN verdrag een mensenrecht. Het voorkomen, beperken dan wel het opheffen van de belemmeringen is de uitdaging waar we voor staan.

Bij de verdere uitwerking zullen ook de afwegingskaders uit het Beleidsplan sociaal domein “Bouwen aan sociale kracht 2021-2024” een rol spelen. Die afwegingskaders zijn:

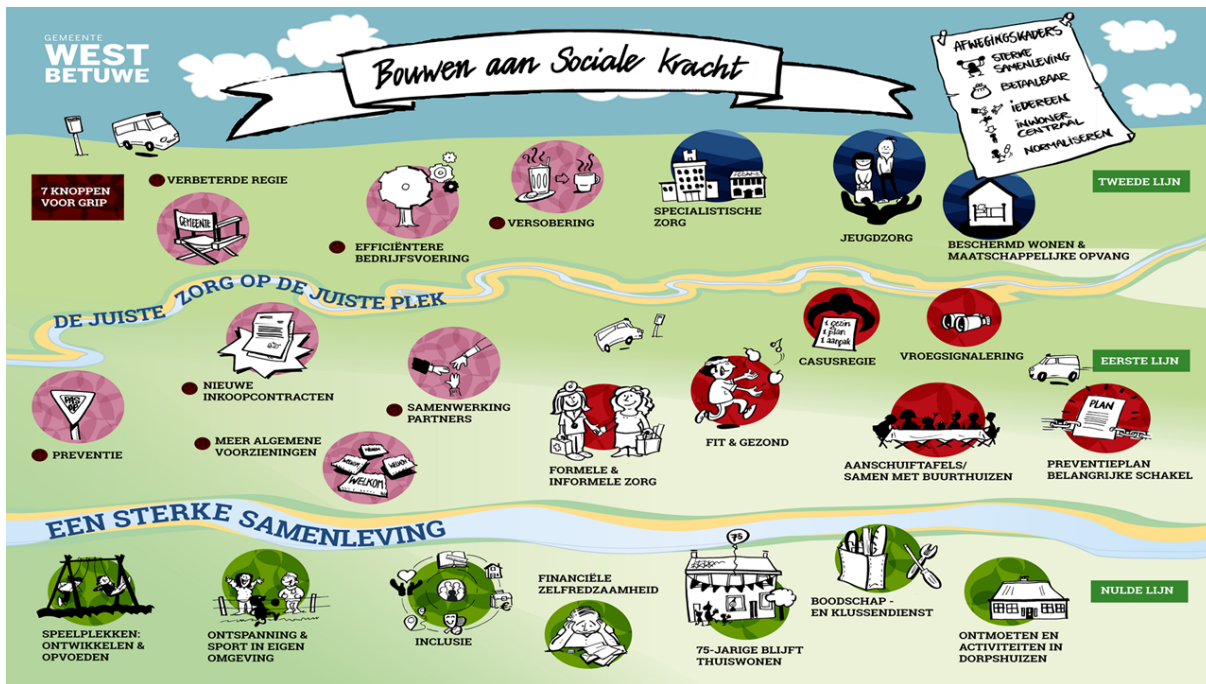
- Een sterke samenleving;
- Betaalbaar en efficiënt;
- Iedereen doet mee naar vermogen;
- De inwoner centraal;
- Normaliseren is de basis

Voor wie doen we het?

Als we het hebben over mensen met een beperking wordt al gauw gedacht dat het om een kleine groep gaat. Niets is minder waar: In Nederland hebben ruim 1,7 miljoen kinderen en volwassenen een matige of ernstige beperking. Dit betekent één op de tien Nederlanders. Daarnaast is een grote groep mensen (ongeveer 3,6 miljoen) in mindere mate beperkt. Voor West Betuwe praten we over grofweg 5000 inwoners met een beperking, in welke mate of welke verschijningsvorm dan ook. Fysiek en/of mentaal.

Daarnaast willen we ook dat niemand, om wat voor reden dan ook, uitgesloten wordt in de maatschappij. Dit kan gaan om het hebben van een beperking, maar ook om discriminatie om wat voor reden dan ook. Inclusie gaat over iedereen. Inclusie is van iedereen.

We bouwen aan Sociale Kracht, het beleidsplan sociaal domein is hiervoor al aangehaald. In de zogenaamde “praatplaat” (zie hierna) is de samenhang en positie van Inclusie binnen het totaal benoemd. Ook uit deze tekening blijkt dat inclusie een belangrijk basisonderdeel is voor een sterke samenleving.

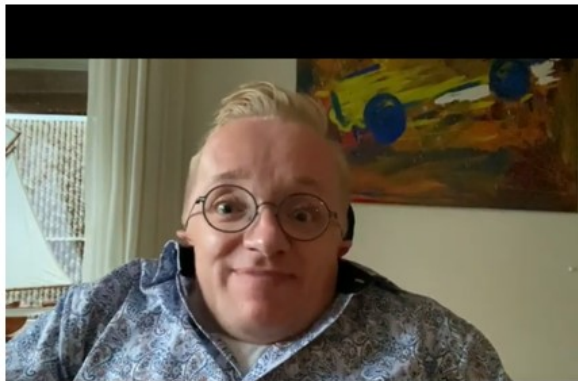

Maar wat is nu een Lokale Inclusie Agenda?

We willen een document maken, een soort agenda, waarin we als gemeente aangeven waar we de komende jaren, samen met de samenleving, aandacht aan geven op het gebied van Inclusie. Deze agenda is niet verzonnen achter een bureau, de agendapunten zijn nadrukkelijk in overleg met ervaringsdeskundigen tot stand gekomen. Sterker nog: de lokale inbreng is leidend geweest voor de meeste voorstellen. Dit alles onder het motto “niets over ons, zonder ons” De samenwerking is net zo belangrijk als de uitkomst.

Begin dit jaar zijn de eerste samenkomsten geweest met een groep enthousiaste vrijwilligers en ervaringsdeskundigen. Als ervaringsdeskundigen zien we in dit verband mensen die zelf hinder ondervinden van een beperking (bijvoorbeeld visueel, rolstoelgebonden, mentaal) en/of vanuit hun werk ervaring met dit vakgebied hebben. Zij hebben verschillende punten aangedragen voor deze Lokale Inclusie Agenda. In later overleg met hen en anderen is de inhoud en het belang benadrukt en is het resultaat ontstaan wat er nu ligt. Er heeft dus actieve participatie plaatsgevonden met de inwoners.

De ervaringsdeskundigen van het eerste uur hebben zich recent verenigd in het Platform Toegankelijk West Betuwe. Tijdens de eerste bijeenkomst wat zij met gemeentelijke vertegenwoordigers hadden, had minister van gehandicaptenzaken Rick Brink een positieve videoboodschap.

He hoi, Rick Brink hier, Minister van Gehandicapten Zaken.

Enkele zinnen uit de videoboodschap van Rick Brink d.d. 7 oktober 2020 gericht aan het Platform Toegankelijk West Betuwe tijdens overleg met de gemeente West Betuwe

Ik hoorde dat jullie al heel veel hebben gedaan om de gemeente West Betuwe toegankelijk te maken

Jullie hebben meegedacht met het opstellen van de lokale inclusie agenda en zijn al heel veel in gesprek geweest met de gemeente

Dat is heel belangrijk want een toegankelijke samenleving bouw je natuurlijk vanaf de overheidslaag

die het dichtst bij de mensen staat en dat is de gemeente.

...en als er een Lokale Inclusie Agenda is, wie voert die dan uit?

De actiepunten, of beter gezegd, de aandachtspunten, kunnen uitgevoerd worden door velen. De gemeente zal veelal faciliterend zijn. Denk aan verbinden, agenderen, signaleren, samen op trekken met Kerngericht Werken of betrokken organisaties.

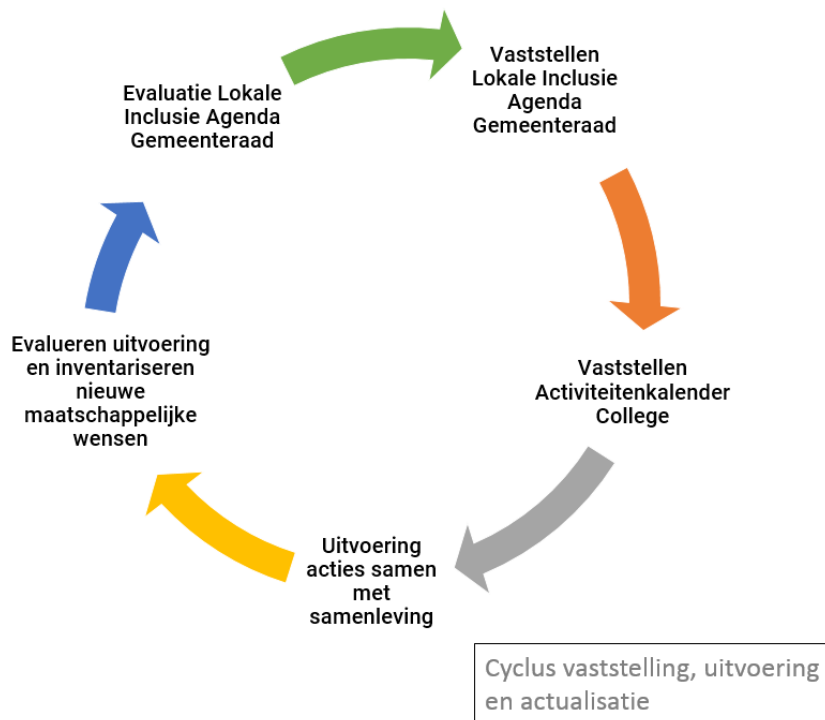
Acties zijn dus ook vooral afkomstig van welzijnsorganisaties, uitvoeringsorganisaties (denk aan Werkzaak), lokale vrijwilligersorganisaties (denk aan Platform Toegankelijk West Betuwe, Schuldhulpmaatje, Stichting Leergeld West Betuwe, Integreren doe je samen, Stichting Help Elkaar en vele anderen). Meer dan vroeger zal ook door de inwoners en organisaties in de kernen actie ondernomen kunnen worden. (Waar ligt de uitvoering? Soms bij gemeente (openbare ruimte ivm toegankelijkheid), maar ook bij ondernemers, provincie, Werkzaak, GGD)

Is dit eenmalig?

Dé definitieve Lokale Inclusie Agenda bestaat niet. Het is een document met aandachtspunten en nieuwe inzichten, welke regelmatig geactualiseerd wordt. Een continue proces zogezegd.

Deze editie, de eerste van West Betuwe, is tot stand gekomen met nadrukkelijke inbreng van vele ervaringsdeskundigen. Er is relatief veel aandacht voor toegankelijkheid, in de meest brede zin van het woord.

Bij een actualisatie kan mede gezien de inbreng van ervaringsdeskundigen (motto blijft: "niets over ons, zonder ons") een andere prioritering ontstaan.

Maar er is toch al heel veel op het gebied van Inclusie? Ik zie niet alles terug in de agenda!

Er is zeker al heel veel aandacht voor inclusie. Het is niet zo dat het nu slecht is, het kan altijd beter en dat willen we ook.

Sommige zaken zijn zo vanzelfsprekend, denk aan Invalidenparkeerplaatsen, dat we dat niet meer zien als iets bijzonders. Toch is dit essentieel om mensen mee te laten doen in de maatschappij. Of denk bijvoorbeeld aan de uitvoering van de WMO. Het verstrekken van een rolstoel bevordert de mobiliteit enorm. Op deze manier wordt iemand met een beperking geholpen om bijvoorbeeld zelfstandig boodschappen te gaan doen. Denk ook aan Leerlingenvervoer voor kinderen met een beperkingen.

INCLUSIE^{VER}

De agenda is dus vooral bedoeld, na overleg met vele belanghebbenden, om de aandachtspunten voor de komende jaren te bepalen. Laten we het goede behouden en waar het kan, inclusiever worden.

Wat zijn de agendapunten.

De Agendapunten zijn duidelijk bedoeld als aandachtspunt, voornemen om samen aan te gaan werken. Waar nodig en mogelijk is al een doorkijk naar de uitvoering gegeven. Sommige zaken zijn al in gang gezet.

Op basis van de inbreng van ervaringsdeskundigen en organisaties die betrokken zijn bij dit onderwerp, zijn de "agendapunten" tot stand gekomen. Deze agendapunten zijn vaak een vertaling van 1 of meerdere gedetailleerde aandachtspunten, die gemeente breed vertaald zijn. Een aantal punten zal een overlap hebben, maar dat is niet erg.

In de bijlagen wordt waar nodig meer informatie gegeven over de achtergrond en aandachtspunten bij de uitvoering.

De jaartallen onder de agendapunten slaan op het voorziene jaar dat er concrete aandacht komt voor agendapunt. In afwijking van reguliere plannen is er nu gekozen voor een relatieve korte cyclus, zodat er ook vrij snel een actualisatie plaats kan vinden.

DE AGENDAPUNTEN:

1 Inclusie bij elk beleidsonderwerp meenemen.

Inclusie wordt bij elk gemeentelijk beleidsonderwerp een aandachtspunt. Nog uitgewerkt moet worden hoe dit geborgd wordt.

Wij pleiten ervoor dat in West Betuwe Inclusie een vast afwegingskader wordt bij beslissingen. Niet alleen binnen het gemeentehuis, maar ook bij bedrijven/maatschappelijk middenveld/andere organisaties die werkzaam zijn in West Betuwe. Uitgangspunt is dat het niet vergeten mag worden.

Bewustwording is hierbij heel belangrijk. Vaak kan relatief makkelijk aandacht gegeven worden aan inclusie, maar daar moet je jezelf dan wel van bewust zijn. Betrokkenheid wordt in een apart agendapunt nog benoemd.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

2 Participatie doen we: “Niets over ons zonder ons”

Inclusie betekent ook: “niets over ons zonder ons”.

Er zal een praktische structuur opgezet worden om de inbreng van en bij verschillende organisaties te bevorderen. Dit hoeft niet in de traditionele comité structuur, andere werkbare oplossingen zijn zeker mogelijk. Denk aan regelmatige internetconsultaties of paneldiscussies.

Voor het onderdeel toegankelijkheid hebben ervaringsdeskundigen recent het Platform Toegankelijk West Betuwe opgericht. Dit platform dient voor de relevante onderdelen nu al als waardevol partner.. Bij de verdere uitwerking van participatie wordt er een relatie gelegd met de invoering van de Omgevingswet.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

3 Inclusie is een aandachtspunt bij de uitwerking van de Kernagenda's.

Inclusie is een zaak voor iedereen, van iedereen en van alle kernen binnen de gemeente.

Bij de uitwerking van de Kernagenda's zal Inclusie een permanent aandachtspunt zijn. Het is een taak van dorpsraden, ervaringsdeskundigen, lokale belangenbehartigers en gebiedsmakelaars om hier invulling aan te geven.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

4 Armoede sluit mensen uit. Dat willen we voorkomen.

Er is een project “vroegsignalering” voor Schuldhelpverlening gestart. Het minimabeleid speelt een belangrijke rol bij armoedebestrijding. Gerelateerd hieraan zal ook laaggeletterdheid aandacht krijgen: het vermogen om zelf je eigen administratie te beheren. Denk aan de hulp van onder andere Schuldhelpmaatje en de ondersteuning van vrijwilligers van thuisadministratie Welzijn West Betuwe. Beoordeeld moet worden of deze activiteiten elkaar voldoende ondersteunen om het doel van voorkomen van armoede te bereiken.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

5 Iedereen moet veilig aan het verkeer deel kunnen nemen.

Veilige verkeersdeelname heeft 2 aspecten: gedrag van de verkeersdeelnemers en fysieke omstandigheden. Op het laatste kan de gemeente veel invloed hebben, zij richt de openbare ruimte in. Zowel op beleidsmatig niveau als op uitvoerend niveau zal er contact zijn tussen het Platform Toegankelijk West Betuwe en de gemeente.

Als concreet voorbeeld noemen we dat in het Wegenbeheerplan aandacht besteed wordt en nadrukkelijk ruimte geboden wordt voor inclusie en wensen uit de maatschappij. Binnen het kerngericht werken en door inbreng van ervaringsdeskundigen kan lokaal opgehaald worden waar knelpunten zijn en hoe deze het beste opgelost kunnen worden..

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

6 Bewustwording bevorderen

Bewustwording, bewustwording, bewustwording. Dit heeft een relatie met agendapunt 1: Inclusie altijd meenemen in de afweging. Belangrijk om dit te bereiken, ook als er geen grote besluitvorming nodig is, is de bewustwording te bevorderen. We gaan op zoek hoe we samen inclusie ondersteunende maatregelen kunnen nemen. Daarbij gaan we uit van de deskundigheid en het vakmanschap van een ieder.

Hoe iets kan, weet iedereen het beste zelf en vooral: dit kan heel goed in overleg met ervaringsdeskundigen ontdekt worden.

Wat wij wel willen zeggen: denk altijd aan Inclusie bij je afwegingen en handelingen. Of het nu gaat om een nieuw beleidsplan, een herinrichting van een weg, een nieuwe speeltuin, een nieuwe Kernagenda, een nieuwe bureaustoel, een nieuwe website, besluiten binnen een bedrijf, besluiten in een sportvereniging: denk aan Inclusie. Denk je voldoende aan de belangen van inwoners met een beperking, sluit je niemand buiten?

In vele overleggen zullen we elkaar over en weer de vraag stellen: heb je gedacht aan Inclusie? Bij een welzijnsorganisatie zit dit in de genen. Op alle fronten buiten en binnen de gemeente moet inclusie een vanzelfsprekendheid worden.

Dit punt sluit ook goed aan op Samen West Betuws Werken. Op dit moment lopen er al acties om de bewustwording te vergroten. Zo worden er onder andere workshops Inclusie georganiseerd.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

7 Veilige toegankelijkheid bevordert meedoen.

We willen meer aandacht geven aan veiligheid voor mensen met een beperking. Dit kan door bij het ontwerp van wegen en gebouwen rekening te houden met de mogelijke beperkingen. Bij (t)huisvesting is toegankelijkheid ook een belangrijk aspect. Maar dit kan ook door meer aandacht voor veilig rijgedrag te hebben. Ook valt te denken aan cursussen scootmobiel gebruik. Aandacht voor beheer en onderhoud: hou de looproutes schoon en vrij. Extra aandacht voor toegankelijke, veilige speeltuinen. En soms zal er bij opgeworpen belemmeringen (verkeerd parkeren, plaatsen obstakels) echt handhavend opgetreden moeten worden. Om die reden zal nader onderzocht worden of BOAs hiervoor voldoende toegerust zijn. Bij inclusie gerelateerde handhaving kan het wenselijk zijn dat een BOA zich meer richt op uitleggen (*bewustwording vergroten*), concreet handhaven door echt op te lossen (*in de weg staand bord gewoon opzij schuiven*) en pas als laatste verbaliseren.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

8 Discriminatie en Inclusie gaan niet samen.

In artikel 1 van onze Grondwet staat dat alle Nederlanders in gelijke gevallen, gelijk behandeld moeten worden. Discriminatie is niet toegestaan. In een inclusieve samenleving wordt niet gediscrimineerd. Voor het zover is moeten er in de gemeente West Betuwe nog stappen worden gezet. Ook in West Betuwe komt namelijk discriminatie voor, zoals op grond van afkomst, geslacht, seksuele voorkeur of religie. Daarom zetten we de komende periode in op het versterken van de sociale norm "dat discriminatie niet oké is". Dit zullen we doen middels het organiseren van dialoogtafels in de buurten en voorlichtingscampagnes over discriminatie op middelbare scholen.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

9 Beperking mag geen belemmering zijn voor werk.

Werken is belangrijk, zowel voor inkomen als voor persoonlijke ontwikkeling en sociale contacten. Werkzaamheid regelt namens de gemeente veel op het vlak van werk en inkomen. In het beleidsplan 2020 – 2025 van Werkzaamheid is dat nog eens vastgelegd. Doel van Werkzaamheid is dat iedereen mee kan doen. Zij maken en houden werk bereikbaar voor zoveel mogelijk mensen, juist voor diegenen in een kwetsbare situatie.

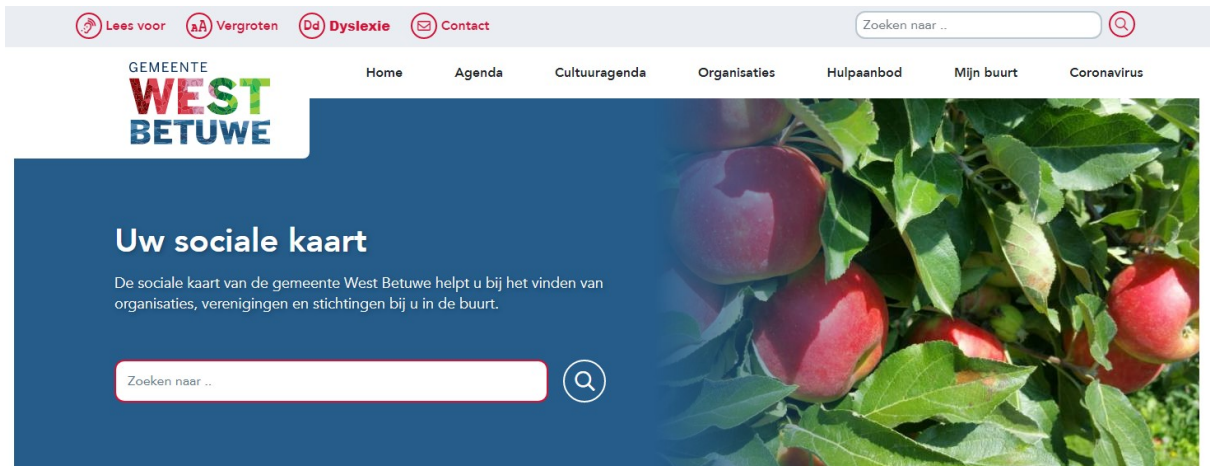
Werkzaamheid verbindt werkzoekenden & medewerkers, werkgevers en al hun partners. Ontwikkelen is belangrijk. Waar het kan versterken zij de werknemers bij het ontdekken, benutten en vergroten van talenten.

Voor de zogenaamde cliënten met Klantprofiel 4 is de gemeente aan zet. Een verdere afstemming en verbinding met Werkzaamheid, voor zover wettelijk mogelijk, zal in het belang van inclusie nader onderzocht en waar mogelijk bevorderd worden.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

10 Actuele sociale kaart

Voor iedereen, maar zeker voor mensen met een beperking is het belangrijk om te weten wat er in de nabije omgeving aan activiteiten te doen is en waar eventueel ondersteuning te vinden is. Een goed hulpmiddel hierbij is een Sociale Kaart. Een actuele Sociale Kaart, die ook door mensen met een

beperking goed te raadplegen is, draagt bij aan inclusie. De website sociale kaart West Betuwe geeft dit overzicht. Deze website zal doorontwikkeld en jaarlijks geactualiseerd moeten worden. Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

11 Stimuleren informatievoorziening ter ondersteuning van belemmeringen

Er zijn verschillende particuliere apps en websites die informatie geven om mensen met een bepaalde beperking te ondersteunen. Denk bijvoorbeeld aan de app Hoge Nood van de Maag Lever Darm stichting of de Unieksporten website. De inhoud van deze en soortgelijke apps en sites wordt gevuld met informatie van ondernemers en andere organisaties. Samen met de lokale belangengroeperingen, zoals het Platform Toegankelijk West Betuwe, zullen we (*samen*) waar mogelijk het bestaan inventariseren en de vulling van deze apps en websites stimuleren.

Uitvoering start in het jaar 2022 en verder.

12 Maak communicatie beter bruikbaar voor mensen met een beperking

Om mee te doen in de maatschappij, moet je weten wat er speelt. Dit begint met informatie tot je nemen. Om de communicatie goed te laten verlopen, moet er expliciet aandacht zijn voor mensen met een beperking. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan technische zaken, zoals een luistermogelijkheid op de gemeentelijke website. Het gaat ook om de inhoudelijke wijze van communiceren. Dit kan door eenvoudig taalgebruik bij gemeentelijke informatie, meer gebruik maken van pictogrammen, bestaande foto's en filmpjes bij het verschaffen van informatie. Juist bij dit onderdeel kan de inbreng van ervaringsdeskundigen erg waardevol zijn.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

13 Sport en bewegen: Iedereen moet mee kunnen doen.

In het sportakkoord 2020-2020 is al aandacht voor inclusief sporten en bewegen. Sport en bewegen heeft verschillende aspecten in zich, van gezondheid tot sociaal. Iedereen moet aan sport en bewegen kunnen doen om zich fit en gezond te voelen.

INCLUSIEF SPORTEN EN BEWEGEN

Zodat iedere Nederlander een leven lang plezier kan beleven aan sporten en bewegen.

MOGELIJKE SERVICES

➤ **SPORTERS MET GEDRAGSPROBLEMATIEK**

Inspiratiesessie voor trainers

➤ **TRAINEN/COACHEN JONGEREN AUTISME**

Inspiratiesessie voor trainers

➤ **SPORTERS VERSTANDELIJKE BEPERKING**

Workshop voor trainers

➤ **STIMULERINGSBUDGET INCLUSIEF SPORTEN EN BEWEGEN**

Stimuleringsbudget voor de club

Mensen met een smalle beurs kunnen een aanspraak doen op minimaregelingen. Voor mensen met een beperking worden speciale evenementen gepromoot. Voor mensen die een hulpmiddel nodig hebben, zijn er meestal via de zorgverzekering en soms via de WMO mogelijkheden om de beperkingen te compenseren.

Concreet is er overleg geweest tussen vertegenwoordigers van de gemeente, Welzijn West Betuwe, ervaringsdeskundigen en de sportverenigingen om op West Betuwe niveau met elkaar te bespreken waar de kansen en uitdagingen liggen. Tegelijk wordt er gekeken naar vindplaatsen van mogelijke deelnemers aan sporten met een beperking. Belangrijk is om de komende tijd bij hen op te halen waar behoefte aan is.

Droombeeld is permanent meer aandacht voor inclusiviteit bij sport en bewegen. Dit kan al beginnen door dit in (nieuwe) buitenruimte integreren door het plaatsen van een aantal "fitness" en "speeltoestellen" die werkelijk voor iedereen van alle leeftijden, met en zonder beperking, geschikt zijn. Bijvoorbeeld in Tuil is al een inclusieve speeltuin ontwikkeld.

Uitvoering start in het jaar 2022 en verder.

14 Verkiezingen

Het is een logisch gevolg van de vorige punten, maar zeker bij de verkiezingen die de gemeente moet organiseren zal er extra aandacht zijn voor toegankelijkheid van de stembureaus. Waar nodig zal met het Platform Toegankelijkheid West Betuwe overlegd en steekproefsgewijs getest worden, of de stembureaus inclusie bestendig zijn. Dit geldt ook voor alle communicatie er om heen.

Het gaat niet alleen om de toegankelijkheid van stemlokalen, maar ook om toegankelijkheid van stemmen in z'n algemeenheid, begrijpelijke informatie, uitleg van het democratisch proces, instructie van stembureauleden. Iedereen moet weten hoe te stemmen, wat stemmen inhoudt. De VNG heeft een actieplan toegankelijk stemmen opgesteld.

Naast de verkiezingen zelf, is het ook wenselijk dat er steeds meer onderzocht wordt hoe debatten en vergaderingen voor iedereen toegankelijk worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het installeren van een ringleiding voor hoortoestellen, aan live-ondertiteling van debatten of een gebarentolk.

Uitvoering start in het jaar 2021 en verder.

15 Stimuleren ontplooiingsmogelijkheden

Er zijn vele soorten beperkingen, die in veel gevallen het studeren en het verder ontplooiën bemoeilijken. Voor het reguliere onderwijs is het nodige geregeld. Maar juist in de volwassen levensfase, verdient dit nog extra aandacht. Kunnen mensen met een beperking zich voldoende ontplooiën bij het vrijwilligerswerk, zijn er voldoende mogelijkheden om volwaardig in de politiek of bij burgerinitiatieven mee te draaien? Dat zijn vragen die bij ervaringsdeskundigen opkomen en waar we in gezamenlijk overleg de komende jaren aandacht voor moeten hebben. Er zijn vele mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld via Welzijn West Betuwe, maar weet de doelgroep daar voldoende van af.

De Adviesraad van het Sociaal Domein kan bij de uitwerking van deze en wellicht andere punten ook een rol hebben. Een lid van de Adviesraad heeft overigens pro actief meegewerkt aan de voorbereiding van de lokale inclusie agenda.

Uitvoering start in het jaar 2022 en verder.

Organisatorische en Financiële aspecten

Waar mogelijk zal inclusie kostenneutraal geregeld moeten worden. Het kan ook niet zo zijn dat de overheid altijd en overal automatisch alle kosten op zich neemt. In het bij dit stuk behorende raadsvoorstel staan de financiële aspecten voor de gemeente omschreven. Hoofdpijn is dat elk beleidsveld staat voor de eigen mogelijke inclusie kosten. Zo is dit bijvoorbeeld ook zo geregeld in het Wegenbeheersplan. Bijzondere uitgaven voor de gemeente zullen via een separaat besluitvormingstraject aan de orde moeten komen.

De verantwoordelijkheid voor Inclusie ligt binnen de gehele gemeentelijke organisatie, waarbij het sociaal domein de rol van initiator en aanjager vervult.

Vooral voor de externe effecten wordt aansluiting gezocht bij het kernenbeleid. De kernagenda's en de daaruit geformuleerde uitvoeringsagenda kunnen worden beschouwd als een dorpendeal. Een deal is een middel om inspanningen en geldstromen vanuit de kern, vanuit de gemeente en vanuit de provincie in beeld te brengen en te verbinden. Hier passen de aandachtspunten en wensen voor inclusie in een kern dus perfect in.

Daadwerkelijke maatregelen

Alhoewel de Lokale Inclusie Agenda echt bedoeld is als agenderend en tactische/strategisch stuk, zijn er regelmatig ook concrete maatregelen benoemd. Dit is enerzijds om niet onbenoemd te laten wat er al gebeurd of nodig is, maar vooral ook om duidelijk als voorbeeld te laten zien hoe concreet een oplossing soms kan zijn. Na vaststelling van de Lokale Inclusie Agenda zal het college een uitvoeringsprogramma in de vorm van een activiteitenkalender vaststellen. Ook hierbij geldt: niets over ons, zonder ons. De relevante ervaringsdeskundigen en partijen zullen bij de voorbereiding van de uitvoering betrokken worden.

Actualisatie

Bij het onderdeel "Vooraf" is al aangegeven dat dit geen eenmalig document is. Er zal een regelmatige evaluatie en actualisatie plaatsvinden. Bij een actualisatie kan mede gezien de inbreng van ervaringsdeskundigen (motto blijft: "niets over ons, zonder ons") een andere prioritering ontstaan. Voor de proces stappen om te komen tot een actualisatie wordt verwezen naar het eerder getoonde schema.

~~~~~

bijlage:

- *Uitgebreidere uitleg over wettelijke basis*